

Samooobsluha v porodně

Když mají kojící prasnice ještě hlad nebo chuť, samy si řeknou, aby dostaly přidáno. Tato filozofie je základem nové technologie MamaDos od firmy SCHAUER, kterou jako první v republice využívá od konce roku 2018 Agra Řisuty, s. r. o. Ve středisku Drnek ji instalovala třeboňská společnost AGRICO, jež rakouskou firmu zastupuje na českém trhu. Po ročním provozu jsme se přijeli zeptat na první zkušenosti.

Vladislav Fuka

Technologie MamaDos je určena kojícím prasnicím. První tři dny má prasnice dostatek mléka pro všechna selata, postupně však u ní začíná jeho produkce klesat, přitom rostoucí selata ho požadují čím dál více. Aby se tento stav neodrážel ve špatné kondici matek, je třeba jejich krmnou dávku postupně zvyšovat. A to MamaDos umí. Každá prasnice si sama reguluje množství krmiva tūknutím do nerezové sondy, která je umístěna ve svodu dávkovače krmiva do koryta. Denní dávku určuje počítač na základě krmné křivky přidělené jednotlivé matce podle kondice nebo počtu narozených selat.

S modernizací i repopulace

Společnost Agra Řisuty chová v současnosti přibližně 200 prasnic s průměrnou roční užitkovostí 29,5 odstaveného selete a 1700 prasat ve výkrmu. Za rok dodá na jatka kolem 5000 jatečných prasat, což v živé hmotnosti představuje přibližně 560 tun. Základem chovu prasat je uzavřený obrot stáda a výrazný tlak na biosekuritu a pohodu zvířat. Porodna s odchovnou se nacházejí ve středisku Drnek, výkrm je situován na střediscích Malíkovice a Ledce, což sice způsobuje menší problémy s přesunem zvířat, ale vzhledem k zásadám biosekurity je tento stav ideální. Cizí auta jezdí pro jatečná zvířata pouze na dvě střediska, k prasnicím a selatům se vůbec nedostanou. S ohledem na welfare se březí prasnice chovají na hluboké podestýlce ve skupinových kotcích a v odchovně selat je v jednom kotci méně zvířat, než je doporučená plocha na jedno sele.

„S modernizací porodny prasnic a eros centra v roce 2008 byla spojena repopulace základního stáda prasnic,“ řekl týdeníku Zemědělec Pavel Vicenec, vedoucí živočišné výroby. Zakoupili jsme

Pavel Vicenec

200 prasnic od firmy CBS – Czech Breeding Services, jejíž zvířata jsou šlechtěna v rámci národního šlechtitelského programu. Věděli jsme, že s původ-

ním zdravotním stavem prasnic bychom nebyli ani v moderních stájkách konkureschopní. Druhá vlna modernizace proběhla v roce 2016, kdy jsme nahradili odchovnu selat v jiném objektu se starou nefungující technologií odchovnou přistavenou ke stájkám s prasnicemi. Kapacita nové stáje je 1050 selat. A v roce 2018 jsme do porodny instalovali automatický krmný systém MamaDos. Modernizace stáje, při níž dlouhodobě spolupracujeme s firmou AGRICO pro její spolehlivost a návaznost jednotlivých technologií, byla spolufinancovaná Evropskou unií.

Původní stav už nevyhovoval

Krmení březích prasnic na hluboké podestýlce zajišťují dva krmné boxy Compident od firmy Schauer řízené počítačem. S ohledem na menší investiční

náročnost zvolili Řisutští v porodně prasnic jednoduchou technologii suchého krmení prostřednictvím řetězového dopravníku a objemového dávkovače bez jakékoliv elektroniky.

„U objemového dávkovače se musela jednotlivým kojícím prasnicím podle krmné křivky ručně zvyšovat nebo snižovat krmná dávka,“ popisuje původní stav Pavel Vicenec. „Bylo to velice náročné na lidskou obsluhu, pokud prasnice nežrala, musela obsluha krmnou dávku snížit, když ubrala pozdě, zůstávaly zbytky v korytech a ty se musely opět ručně vybírat. Tento stav ztěžoval ošetřovatelům práci a navíc prodražoval ekonomiku provozu. Proto jsme se rozhodli krmnou technologii v porodně vylepšit. Byl jsem se na MamaDos podívat v Rakousku ve dvou chovech a opravdu mě tato technologie uchvátila. A tak jsme ji na podzim roku 2018 instalovali i u nás. Nadále se krmná směs dosypává několikrát denně původním řetězovým dopravníkem na suché krmivo, je důležité, aby před každým krmením dopravník směs doplnil. Staré objemové dávkovače jsme odmontovali a nahradili novou průhlednou svodovou trubkou s elektrickým šnekem a pohyblivým čidlem. Systém MamaDos je u všech 54 porodních míst.“

Vyspělá technologie

Původní technologii v porodně doplnil elektricky poháněný šnek, svodová trubka s kapacitou dávky na jedno krmení asi 2,5 kg, mechanické čidlo v korytě a samozřejmě elektronika. Vznikl tak inteligentní dávkovač řízený počítačem Topo, který obsluhuje i dva krmné boxy u březích prasnic Compident. Systém je doplněn o NFC technologii pro okamžitou kontrolu krmného místa pomocí aplikace na mobilním telefonu Schauer Smart Control.

inzerce

ZEMĚDĚLSKÉ TECHNOLOGIE

PRASATA SKOT DRŮBEŽ KONĚ RYBY KEJDA SKLADY

**KVALITNÍ PRODUKTY
VLASTNÍ VÝROBY**

AGRICO s.r.o.
Rybářská 671, CZ - 379 01 Třeboň II.
tel.: +420 384 704 111, agrico@agrico.cz

www.agrico.cz

A jak zařízení v porodně funguje? Po porodu se krmí kojící matky pouze dvakrát denně od 6 a 14 hodin, od 6. dne po porodu čtyřikrát denně (od 6, 10, 14 a 17 h) a od 20. dne po porodu

Jak selata rostou, dostávají prasnice více krmiva, ke konci odchovu selat přijmou některé z nich až 12 kg krmné směsi za den. Prvníčky jsou schopny přijmout 70 až 80 % dávky nastave-

S věkem selat se kojícím matkám automaticky zvyšuje počet krmení i množství krmiva

Foto archiv

dostávají prasnice krmivo pětikrát denně, naposledy přibližně ve 20 hodin. U každé matky je pro jednotlivé krmení nastaveno podle krmné křivky množství krmné směsi, navíc rozdělené do několika porcí po 200 gramech. První porce vypadne v daný čas automaticky, o ty další si už musí prasnice tūknutím do čidla říci.

né podle krmné křivky od období 15 dní po porodu. Nastavení krmné křivky a jednotlivých porcí může být v každém podniku jiné, záleží na genetice a výživě březích prasnic. Poradenství ve výživě a reprodukci v uvedeném chovu zajišťuje Ing. Radek Štolc ze společnosti Sano Moderní výroba zvířat.

Potvrzené přínosy technologie MamaDos

(fuk) – Společnost AGRA Řisuty využívá od loňského podzimu u kojících prasnic novou technologii MamaDos. Jak selata rostou, zvyšuje se automaticky u kojících matek krmná dávka i počet krmení, přičemž o jednotlivé porce v rámci jednoho krmení si musí prasnice samy říci. Prvotním cílem této investice bylo usnadnit ošetřovatelům práci a udržet u kojících prasnic požadovanou kondici a dobrý zdravotní stav.

Podánilo se tyto cíle naplnit? Na to jsme se po ročním provozu zeptali vedoucího živočišné výroby Pavla Vicence.

Výhoda pro ošetřovatele

„Naše očekávání se stoprocentně naplnila, prostřednictvím nové technologie s vyspělou elektronikou jsme především eliminovali lidský faktor,“ zdůrazňuje Pavel Vicenec. „Ruční přidávání či ubírání množství krmiva si obsluha často ulehčovala, stávalo se, že prasnice zůstala na určitém množství krmné směsi delší dobu, než by podle krmné křivky měla být. Původně musel ošetřovatel čekat v porodně do půl páté

Technologie MamaDos se velice osvědčila, požadovaná očekávání týkající se ošetřovatelů i kojících prasnic byla stoprocentně naplněna

Foto archiv

Nová technologie od firmy Schauer je v porodně prasnic ve středisku Drnek u všech 54 kotců

Foto archiv

odpoledne, kdy prasnice dostávaly poslední dávku ze tří denních dávek, dnes si o ní samy řeknou ještě v osm hodin večer. Přitom ošetřovatel, když má hotovo, může odejít ve čtrnáct hodin domů.

Podle prvních zkušeností si prasnice velice rychle zvykly na volná pohybová čidla, samy si určují, zda si dají další porci či nikoliv. Výrazně se také eliminovaly zbytky krmiva v korytu, což se odráží v příznivější ekonomice chovu.

Přínosy pro prasnice

U původní krmné technologie byly prasnice po odstavu znač-

ně vyhublé, což se odrazilo ve špatném boukání i zabřezávání. Po zavedení technologie MamaDos tomu tak není. Výška tuku, kterou měří u prasnic od roku 2017, se v průměru zvýšila z necelých 13 mm na 15 mm i více, a to při stejném počtu odstavených selat. Matky tak mají stále dostatečnou energetickou zásobu. V současnosti odstavují ve středisku Drnek v průměru 12,5 selete na prasnici a vrh při průměrné výšce tuku u matek 15,34 mm, což se podle vedoucího živočišné výroby projevuje v krásném nástupu do říje a zabřezávání.

(Pokračování na str. 33)

Potvrzené přínosy ...

(Dokončení ze str. 32)

Březost se zvýšila z 83 % na 90 %, porodnost je 88 %. Výrazně se také zlepšila mléčnost prasnic, ve 28 dnech se původně odstavovala selata o hmotnosti 7,5 až 8 kg, nyní mají při odstavu 9 kg i více. Další výhodou nové technologie je větší počet krmení v delším časovém pásmu, které nemusí kopírovat pracovní dobu ošetřovatele. U původní technologie nebyly prasnice ani fyzicky schopné přijmout v krátkém čase tak velké množství krmiva.

Podle Pavla Vicence napomáhá nová technologie MamaDos také indikovat u prasnic zdravotní problémy. Ošetřovatel má přehled, jak každá prasnice posledních sedm dnů přijímala krmivo, a to v kilogramech i v procentech. Tyto informace se porovnávají s limity a jsou barevně odlišené. Pokud prasnice přijala 70 % a více krmiva z limitu, je údaj v zelené barvě, rozmezí 40 až 70 % je ve žluté barvě a příjem pod 40 % limitní dávky je v červené barvě. Červe-

ná signalizuje u konkrétní prasnice nějaký problém, většinou už má zvýšenou teplotu a ošetřovatel na to může okamžitě reagovat.

Snadná kontrola i údržba

Moderní technologie MamaDos signalizuje ošetřovatelům nejen denní spotřebu krmiva u každé prasnice, ale i spotřebované množství během jednoho krmění, a to sedm dnů zpětně. Chovateli však poskytuje ještě jednu informaci, a to elektrický

Selata mají při odstavu v průměru o jeden kilogram větší hmotnost než u původní technologie

Foto Vladislav Fuka

Kontrola a údržba zařízení MamaDos je velice snadná Foto archiv

V každé z šesti sekcí s devíti porodními boxy ovládá krmění MamaDos jeden ovladač Schauer

Foto archiv

odpor u elektromotoru, který pohání dávkovací šnek. Správný odpor je označen zeleně, šnek tedy správně pracuje a prasnice dostává krmivo. Pokud odpor překročí určitou hranici, je označen červeně. Obsluha je tak upozorněna na problém v dávkování a je třeba zkontrolovat šnekovici, popřípadě ji vyčistit. Kontrola je jednoduchá a stoprocentně účinná, velice snadná je i údržba celého zařízení.

„Správnou výživu březích a zpuštěných prasnic mají u nás na starosti dva krmné boxy Compident, ideální výživu kojících prasnic pak umožňuje technologie MamDos napojená na původní počítač krmných boxů,“ říká závěrem Pavel Vicenec. „Po ročním provozu mohu potvrdit, že systém MamaDos zaručuje jedno-dušší a rychlejší regeneraci prasnic po odstavu selat nezbytnou pro nový reprodukční cyklus, přitom je naprosto spolehlivý.“

Rychlá návratnost

Celková investice do systému MamaDos vyšla na 860 tisíc korun. Návratnost lze spočítat pomocí mléčnosti prasnic, respektive hmotnosti selat v době odstavy. Před investicí měla selata průměrnou hmotnost 8 kg, teď mají 9 kg. Při roční produkci 5100 selat jde o přírůstek 5100 kg, což při podnikové ceně 120 Kč/kg přírůstku selete v po-rodně představuje 612 tis. Kč. MamaDos však zlepšil i říje prasnic a jejich zabřezávání, což ale nelze ekonomicky přesně vyčíslit.